

↵ *Jász Attila*

behunyt szemmel

(ANDREJ RUBLJOV. 1966)

repülés

Ha nagyon akar az ember. Tényleg tud repülni. Ha nagyon akar. Akár. Nézheti

a világot felülről. Folyókat. Mezőket. Dombtetőn templomot. Napfény széttört

tükörszilánkjait a vízen. Hangyaembereket levéltutajon. Sajnos nem ez a természetes

állapota. Ezért lezuhan folyton. És ebben semmi szimbolikusság nincs. Angyal akartál lenni.

fácska

Ezt a nyírfácskát eddig észre se vetted. Naponta mentél el mellette. De most itt kell hagynod. Nem látod többet. Milyen

gyönyörűnek tűnik. Annak repül majd neki az az őrült paraszt. Szárnyát és kezét törve a templomtoronyból. Alatta hal meg.

valami

Mi hiányzik még? Félelem és hit kölcsönös hullámverése? Ami

talán a lélek legmélyéből fakad. A lehető legközvetlenebb módon?

Ki tudja. Valami fontos hiányzik még a képeidből. Valami nagyon.

lombsátor

Sáros szántófield közepén magányos és haszontalan öreg fa. Keménylevelű fényes lombsátra menedéket nyújt az esőben. A vándorszerzeteseknek.

eredeti

Elhatározta rég. Csak azt fogod megfesteni.
Amit tényleg látsz. Amit átéltél. Nem másolsz
más ikonfestők munkáiból. Emberarcú Krisztust

szeretnél. Fáradt napfény áraszt el kihalt mezőket.
Ökörnyál úszik. Fennakad levéltelen bokrokon.
Pókhálósan töredezik a nyugodt ikonarc.

esőszál

Esőszálak lógnak. Sűrűn. Ez is lehetne egy történet.
Tűnődve bámulsz át a szürkés-homályos fátylon.
Nem emlékszel fontosnak tűnő dolgokra.

A zápor hólyagosra veri a pocsolyákat.
Portalanítja. Fényesre törölgeti a leveleket.
Százazódás. Százazódás mindenfelé.

görög

Esik a hó Moszkva külvárosában. Hideg van.
Szerzetesek bukkannak elő egy mellékutcából.

Hogyan tud annyi ember előtt festeni a Görög?
Hogyan tud festeni. Miközben bámulják?

Mindjárt itt a templom. Egyenesen fára fest.
Szinte hihetetlen. És. Hogy milyen gyorsan.

út

Mint mindig. Nehéz és hosszú. A láthatóból a lát-
hatatlanba vezető út. Egy bomló szürkegém tolla-
zata. Mindent el kell felejteni. Hogy festeni tudjál?
Nehéz lenne erre hosszsan válaszolni. Mint mindig.

madárfészek

Hófújta mezők az út mellett. Meztelen
sövények szegélyezik. Csupasz ágkezek
merednek ki itt-ott a földből. Közel a
kolostor. Sötét falai világítanak a hóban.

pocsolyatükör

Mély tócsa tükrén a fák közt két molnárika
szalad. Kerülgetik a leveleket. Meg-megállnak.

Kitartóan sodorja őket a szél a pocsolya tükrén.
A fák koronájának tükörképén nyomot hagynak.

Karcolatot. A vizes homokon barázdabillegető
tollázkodik. Drótszerű nyomokat hagy maga

után. Faroktollai lesodornak néhány pitypang-
pelyhet. Miközben a kis ejtőernyőket csodálja.

Váratlanul a tócsa felé is tesz egy mozdulatot.
Csőrével felcsippenti az egyik molnárikát.

A lombok sejtelmes rajzolatán koncentrikus
köröcskék. Elsimulnál végre már te is.

páfrányok

Sűrű páfrányok között fekszel. Onnan figyeled
a fény dárdáit. Lassan csapódnak be a párás fél-
homályban a levelek rései közé. Szemedben
keresztül vak szívedbe. Szerzetes akartál lenni.

fenyő

A térdig érő hóban egy vékony fenyőtörzs
dől lassan. Halkan reccsen. Álomszerűen
mozog a levegőben. Szinte pillanatonként
látni a fát. Miközben melléd zuhan éppen.

lélek

Lélek a folyó jegén a kolostor falai alatt.
A szerzetesek ott mosnak. Kihalászol egy
darab jeget. Tenyeredben szorítod. Amíg
el nem tűnik. Egy hónapig nem akarsz

ecsethez nyúlni. Túl sokat nézted a fél-
kész ikont. Nem látod már a színeket.
Szádba veszel inkább egy darab jeget.
Sokáig nem olvad még el. Túl sokáig.

kutya

Egy sovány kutya tántorog nyakán kötéllel
a kásás hóban. A kötélfoszladozó végét hosszán
húzza. Vonszolja maga után. Hiába kergeted el.
Árnyékod követ. Fehér. Ismeretlen sötéteken át.

festék

Nem tudsz válaszolni a tanítványok kérdésére. Festékes kezed a patakban mosod. A színek szálanként oldódnak a vízben. Hosszúkás levelű

vízínövények lebegése a víz színén. Talán inkább homokkal kellene dörzsölni. Így nem fog lejönni a festék. Szinte túl kínosan vigyázol a tisztaságra.

látomás

Kovácsoltvas szögekkel verik át tenyerét. A vér lecsorog a frissen vágott nyírfakeresztről a hóra.

A domb fele átitatódott már. Akár egy Nádor Tibor-festmény. Sötét folt terjed szét a szántó-

földeken. A távoli tömeg elégedett. Alig érthető mormolása hallatszik: „Megfeszítettük megint!”

gyerek

A fűben fekszik. Lombszűrőn át kémleli az eget. Szeme előtt fűszálak rezegnek. Behunyt szemmel is látja. Amikor kinyitja, két szerzetes áll előtte.

megváltó

Belemarkol a friss hóba és mohón a szájába tömi. Égerfák meztelen ágai között elhagyott csókafészek feketéllnek. Mindenki térdre ereszkedik előtte a hóban. Belemarkolnak ők is.

utolsó ítélet

Nem fested meg. Nem akarod ijesztgetni a hívőket. Nem tudod, miért. De mégsem.

A festésre kész fehér vakolaton idegesen szánt végig sáros tenyered. Ez az alap. A testek

felülete. Ösvény a szikkadt és forró mezőn át. Majd esőszálak verik el a port. A templom lépcsőjét.

Ha mégis megfested, csak az öröm ünnepe lehet. Nem a büntetésé. Sugárzó arcú nőket és asszonyokat

képzelsz a falakra. Hogy még az üszkös és megtaposott ikonokról is derűs angyaltrombita szóljon.

vakok

Szemük helyén fekete seb. Foszlott fehér ingük csupa vér. Összekapaszkodnak. Kopogtatnak a fehér nyírfatörzseken. Fél életedet vakon élted le. Soha többé nem akarsz félni. Soha többé nem akarsz festeni. Soha többé. Soha.

némaság

Kutya jelzi a lovasok jöttét a folyóparton. A gázló mellett egy tatár lovas beledől a vízbe. Egy menekülő ló lezuhan a falépcső tetejéről. Megölsz egy katonát. Hogy megments egy

bolond lányt. Aztán évtizedekig hallgatsz. Mintha attól megoldódna bármi is. Nem tudsz jobbat. Nem tudtál eléggé vigyázni tisztaságodra.

templom

A halott Feofán jelenik meg a leégetett templomban. Égő ikonjaidat dicséri. Nyitott ablakaidat a végtelenre.

Hullni kezd a hó. Nincs is annál szörnyűbb. Mondod neki. Amikor a templomban hullni kezd a hó. Egyenesen az

üszkös és vértől iszamós kőpadlóra. Csak egyetlen magyarázat van rá. Befalazták ablakaidat. Akaratod ellenére.

bűn

A legnagyobb bűn nem festeni. Tisztulni kell. Vállalni elhívottságodat. Szenvedni a világ bűneitől. Nem festhetsz árnyékot az ikonokra.

Hosszan füstölög a nedvesen égetett avar. Hajnali ködök ülnek a csupasz bokrok felett. Sokáig látszik még levelek izzó erezete.

harangnyelv

A harangöntés titka nem örökölheto. Mindig mindent újra és előlről kell kezdeni. Nincs értelme különben az elszántságnak. Szüette és repedezett ikonarcnak. Kipányvázott lovak állnak a parton mozdulatlanul

a hajnali esőtől csatakos fűben. Hatalmas pocsolólyák dadognak bugyborékolva. Magányos fácska fázik. Szürke és sárszínű minden. A világ mégis színesedik fekete-fehér álmok által. Ember akartál maradni.